

**Naalakkersuisut siulersuisuinut, sinniisoqarfinnut imaluunniit assigisaannik
ataatsimoortumik siuttoqarfinnut ilaasortanik toqqaanerminni arnat angutillu
naligiissinnissaat siunertaralugu Arnat Angutillu Naligiissitaanissaat pillugu
Inatsisartut inatsisaata nr. 7, 11. april 2003-meersup allanngortinneqarnissaa pillugu
Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut
siunnersuut**

(Inatsisartunut ilaasortamit Naaja Nathanielsenimit, Inuit Ataqatigiit, saqqummiunneqartoq)

pillugu

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini kingullermik ukuningga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit sinniisuut
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Malik Berthelsen, Siumut

UPA 2011-p ingerlanneqarnerani ulloq 3. marts 2011-mi siullermeerinerup kingorna siunnersuut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut erseqqinnerusumik suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuuteqartup kissaatigaa arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaata nr. 7-ip, 11. april 2003-meersup allanngortinneqarnissaannik siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut Inatsisartunit peqquneqassasut, taamaalilluni

Naalakkersuisut siulersuisunut, sinniisoqarfinnut imaluunniit assigisaannik ataatsimoortumik siuttoqarfinnut ilaasortanik toqqaanerminni arnat angutillu naligiinnissaannik qulakkeerinnequllugit.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuut pillugu isumaqatigiittoqannginnera siunnersuutip tamatuma siullermeerneqarnerata ersersippaa. Inuit Ataqatigiit, Siumut, Atassut aamma Kattusseqatigiit Partiat aallaaviatigut isumaqataapput imaluunniit siunnersuutip sukumiinerusumik naliliiffigineqarnissaa ammaffigalugu, toqqaanernili pineqartuni arnat angutillu naligiinnissaasa qulakkeerniarnernanut inatsisip pinngitsaaliissutitut atorineqarnissaa Demokraatinit tunngaviusumik akerlerineqarpoq. Siullermeerinninnermi oqaatigineqartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap uteqqissanngilai, taamaattorli taanna ataatsimut isigalugu innersuussutigissallugu.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap aallarniutitut oqaaseqaatai

Naligiissitaanerup iluani maleruagassat marluk atuunnerat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamit aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq. Ilaatigut Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsit 1998-meersoq kingorna allanngortinneqartoq kiisalu ilaatigut arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 11. april 2003-meersoq. Aalajangiffigisassatut siunnersuummi matumani inatsimmi taaneqartumi kingullermi allannguisoqarnissaa siunertaavoq.

Arnat Angutillu Naligiissitaanerat pillugu inatsit

Arnat angutillu naligiissinneqarnissaannik siunnersuummi anguniarneqartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit 2003-mi taparserneqarput. Arnat angutillu assigiimmik naleqarlutillu ataqinassuseqarnerat aallaavigalugu arnat angutillu naligiissinneqarnissaannik siuarsaanissamik siunnersuutikkut nalinginnaasumik anguniarneqartoq partiinit tamanit taparserneqarsinnaavoq.

Siunnersuummili siulersuisunik toqqaasarneq pillugu aalajangersakkat partiit akornanni isumaqatigiinngissutigineqarput. Tassuuna Atassut aamma Demokraatit nangaassuteqarput, tassa ataatsimiititalianut siulersuisunullu ilaasortassanik toqqaasoqassatillugu piginnaasat pinnagit kisiannili suaassutsip aalajangiisooratarsinnaanera aarleqqutigigamikku. Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini tamanna pisarialimmik sillimaffigineqareersoq Siumut aamma Inuit Ataqatigiit innersuussutigaat, taamaalilluni ataatsimiititalianut siulersuisunullu ilaasortassanik inaarutaasumik toqqaanerni suaassuseq kisimi pinnani aammali piginnaasat aalajangiisooqataassallutik. Tamanna tunngavigalugu siunnersuut arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaattut nr. 7-tut, 11. april 2003-meersutut (naligiissitaanermut inatsit) akuersissutigineqarpoq.

Siunnersuummut tassunga atatillugu naligiissitaanermut inatsimmi §§ 5-8-mi aalajangersakkat qitiusutut isigineqarput.

Naligiissitaanermut inatsimmi §6, imm. 1 ima oqaasertaqarpoq:

Siulersuisut, sinniisoqarfiit imaluunniit ataatsimoortumik siulersuiiffiit taamatut ittut, Naalackersusiut ilaasortaaitassanik toqqaavigisartagaat angutinik arnanillu tamarmik sapinngisamik amerlaqatigiinnik ilaasortaqaartassapput.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera Aalajangiiffigisassatut siunnersuut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamit naligiissitaanermut politikkip tungaanit isiginiarneqarsimavoq.

Siunnersuutip siulersuisunut ilaasortanut ataatsimiititalianut assigisaanullu Naalackersuisunit toqqaarneqartunut taamaallaat tunngatinneqarnera Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

Ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut siulersuisuini, sinniisuutitaqarfinni, suliffeqarfinni namminersortuni assigisaannilu siulersuisunut ilaasortassanik toqqaanissaq Naalackersuisunit sukkulluunniit Naalackersuisuusunit akisussaaffigineqarmat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap erseqqissassavaa. Taassuma saniatigut siulersuisussanik nutaanik siulersuisut namminneerlutik inassuteqaateqarsinnaanerit pillugu maleruagassaqarpoq. Tamanna ingerlatseqatigiiffinni ataasiakkaani siulersuisussatut siulersuisut allattoqarfiata siunnersuutaanut ilanngunneqartarpoq Naalackersuisullu inaarutaasumik aalajangeranni aallaaviusarluni. Toqqaanernut manna tikillugu pisarsimasunut akisussaasut tassatuaapput naalackersuisut toqqaasuusimasut. Sukkulluunniit naalackersuisuusimasut attaveqaateqartarsimanerat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap eqqunnginnerarsinnaanngilaa. Attaveqaatit taakku matoqqasuunersut politikkimullu attuumassuteqarsimanersut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap isumaliutiginninnerani ilaatinneqarsimangillat. Kiisalu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap erseqqissassallugu pisariaqarsoraa suliassaqarfimmi maleruagassat, naligiissitaanermut inatsimmi maleruagassat malillugit malinneqarnissaat sukkulluunniit naalackersuisuusut akisussaaffigimassuk.

Apeqqutit

Siunnersuut pillugu siornatigut suliaqarnerminut atatillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap ulloq 28. april 2011 apeqqutinik arlalinnik Naalackersuisunit akineqartussanik nassiussivoq, takuuk ilanngussaq 1. Naalackersuisut akissutaat 24. juni 2011-meersoq ilanngussaq 2-tut ilanngunneqarpoq.

Naalakkersuisut akissutaat pillugu ataatsimiititaliap naliliinera

Siulersuisuni Naalakkersuisuniit toqqarneqartuni arnat angutillu amerlassusiat pillugu siunnersuuteqartup naatsorsuinera ilumoornerseq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap apeqqutimini aallaqqaasiutitut uppernarserusussimavaa. Taassuma saniatigut upernaakkut 2011-mi kingullermik toqqaasoqarnera tunngavigalugu naatsorsuinerup assinganik pissarsinissaq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit soqutigineqarpoq.

Siulersuisunut ilaasortat Naalakkersuisunit toqqarneqartut aallaavigalugit siunnersuuteqartup naatsorsuinera malillugu ilaasortat siulersuisunit toqqarneqartut 25%-iisa arnaanerat Naalakkersuisunit uppernarsarneqarpoq. Naalakkersuisulli erseqqissarpaat inuit 39-it akornanni arnat 12-usimasut naatsorsuinerit kingulliit takutikkaat, tassa 31 %-it nalingat. Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap ilisimavaa ataatsimeersuarnerni aamma ilaasortanik toqqaannartumik toqqaasoqartarsimasoq, taassumalu saniatigut suliffeqarfik 30-t sinnerlugit sulisoqarsimagaangat sulisut sinniisussaannik siulersuisunut toqqaasoqartarsimasoq.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap naatsorsuutit tunngavigalugit ajuusaarutigalugu oqaatigissavaa ingerlatseqatigiiffinni pisortanit tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit pigineqartuni issiatitat amerlanerpaat suli angutaammata. Kisiannili naatsorsuineri tamakkiisumi tassani Air Greenland A/S, Tele Greenland A/S, INI A/S aamma Nuna Oil A/S pitsaasumik immikkuullarillutik inissisimapput, tassami ingerlatseqatigiiffinni taakkunani arnat angutillu amerlaqatigiit toqqarneqarnerat Naalakkersuisunit qulakkeerneqarsimammat.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap apeqqutit 2, 3, 4, 5 aamma 6 aqqutigalugit arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7, 11. april 2003-meersumi (naligiissitaanermut inatsit) maleruagassat atuuttut samminissaat kissaatigisimavaa. Siunnersuutip uani pineqartup inatsisip immikkoortuisa ilaanik allannguinnissaq siunertarimmagu taanna pissusissamisoorpoq.

Naalakkersuisut apeqqutit pingajuannut akissuteqarnerminni kiisalu siunnersuummut akissuteqaamminni naligiissitaanermut inatsisip allanngortinneqarnissaanut tapersersuinerat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap maluginiarpa, taamaalilluni assersuutigalugu § 6, imm. 1-ip maanna atuuttup oqaasertaani oqaatsip **sapinngisamik** peerneratigut allannguisoqarsinnaalluni.

Kisiannili Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap maluginiarpa Naalakkersuisut apeqqummut 5-mut akissuteqaamminni ima allassimasut *"Kisianni Naalakkersuisut §§ 6-7-llu anguniagai qularnarinngilaat."*

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap tupigusuutigaa Naalakkersuisut §§ 6-7 oqaasertaanik allannguinnissamut siunnersuutip tapersernissaanut peqqutissaqarmata,

aappaatigullu aalajangersakkatigut taakkartorneqartutigut anguniakkat qularnarinagit. Imaassinnaavoq maanna naalackersuisuusut tassuunakkut qulakkeerniaraat aalajangersakkat siunertaat siunissami naalackersuisuujumaartunit aamma qularutigineqannginnissaat.

Siulersuisuni suaiaassutsimut tunngasumik agguataarisarnerup malittarisassiuunneqartarneranit misilittakkat

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap ilisimavaa 2003-mi Norgemi agguataareriatsimik atuutilersitsisoqarsimasoq, siulersuisunut ilaasortat minnerpaamik arnat iml. angutit 40 %-iunissaannik aalajangersaasumik. Siullermik pisortat ingerlatseqatigiiffiini, 2006-miilli ingerlatseqatigiiffinnut namminersortunut aamma atuutilersinneqartumik. Isumaartoqarsinnaavoq piffissami tassani nunatsinni maleruagassiorneq immikkoortumut ataatsimut tunngatillugu norskit inatsisaannut sanilliullugu annertunerusoq. Tassa ”*angutini arnanillu tamarmik sapinngisamik amerlaqatigiinnik ilaasortaqtassapput*” kisitsisitigut ajornanngippat arnat angutillu 50 %-mut agguataarneqarnissaannik tamanna paasineqassasoq isumaqaraanni. Ingerlatseqatigiiffinnut naalackersuisut siulersuisunut ilaasortassanik toqqaavigisartagaannut kisimi atuutsinneqarani aammali ingerlatseqatigiiffinnut pisortanit pigineqanngitsunut maleruagassiuussinermigut Norgemiut inatsisaat nunatsinnut sanilliulluni annertuneruvoq.

Naalackersuisut akissutaat allat

Naalackersuisunit akissutigineqartoq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguaa, Kalaallit Nunaanni naligiissitaanermut inatsisip atuuttup CEDAW-mi isumaqatigiissutip akerlianik iliornertut maannangaaq isigineqannginnera ilanngullugu. CEDAW-mi isumaqatigiissutip pingaarnertut anguniagaa tassaavoq arnanik immikkoortitsinerit suulluunniit atorunnaarsissallugit. CEDAW-mi isumaqatigiissutip piumasaraa inuunerup immikkoortuini tamani naligiisitsinerup, tassa politikkikkut, aningaasaqarnikkut, inooqatigiinnermut tunngasutigut, piorsarsimassutsikkut innutaaqataanikkullu arnanut atuunnissaa. Arnanilli persuttaasarneq pillugu immikkut iliuseqarnissamik suli pisariaqartitsisoqarnera uani puigorneqassanngilaq. Siunnersuummili uani tamanna sammineqanngilaq.

Tusarniaanermut akissutit

Ilisimasat naapertorlugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutip saqqummiunneqarnera sioqqullugu partiinut saqqummiunneqarsimanngilaq. Siunnersuut akuersissutigineqassagaluarpat arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 7-ip, 11. april 2003-meersup allanngortinneqarnissaanut siunnersuutaajumaartup saqqummiunneqarnissaa sioqqullugu taassuma pissusissamisoorumik tusarniaassutigineqarnissaa oqaatigineqassaaq.

Naligiimmik sinniisuutitaqarnissaq qulakkeerniarlugu inatsisunik allannguinnissat allatulluunniit suliniutissat

Inatsisunik sukaterinngikkaluarluni siunnersuuteqartup kissaataa anguneqarsinnaasoq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap akerlilersinnaanngilaa.

Alloriarneq siulleq tassaasinnaavoq inatsisip siunertaata piviusunngortinnissaata kinguarsaanertaqanngitsumik Naalakkersuisunit qulakkeerneqarnissaa. Naligiissitaanermut inatsisimmi aalajangersakkat ilaatigut siunertaraat siulersuisuni, ataatsimiititaliani sinniisuutitaqarfinilu inatsimmi ilaatinneqartuni arnanik angutinillu naligiimmik toqqaasoqartarnissaata Naalakkersuisunit naammassineqarnissaa. Naligiimmik sinniisuutitaqarnissami najoqquataavoq arnat angutillu 50 %-nut agguataarsimanissaat.

Kaammattuutit

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip uuma suliarineqareernerata kingorna Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap naligiissitaaneq pillugu suliap ingerlateqqinneqarnissaanut kaammattuutinik arlalinnik Naalakkersuisunut saqqummiussinissaq pisariaqarsoraa. Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq naligiissitaanermut annerusumut aqutissaq tassaasoq naligiissitaanermut inuiaqatigiinnilu assigiinngissitaarnissamut akimmiffiit akornutaaqataasinnaasut suussusersinissaat qaangernissaallu.

Inuiaqatigiinni kalaallini, tassungalu ilanngullugu nunatsinni suliffeqarnermi assigiinngisitaarnissamik naligiissitaanissamillu anguniagaqarluni suliniuteqarnissaq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap tapersorsoraa. Kikkut tamarmik namminneq piginnaanertik naapertorlugu tapeeqataamissaat, assigiimmillu periarfissaqarnissaat uagut inuiaqatigiittut pisariaqartipparput.

- 1) Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartuni siulersuisunut ilaasortassanik toqqaasarnerni naliginnaasumik malittarisassani, naligiissitaanermut inatsit atuuttoq innersuussutigalugu, arnat angutillu amerlaqatigiit toqqarneqartarnissaat Naalakkersuisunit erseqqissaavigineqassasoq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa.
- 2) Naligiissitaanermut inatsimmi §§ 4-5 naapertorlugit nalunaaruteqartussaataaneq isumaliutinik suliniutinillu sunik pilersitsisoqarsimanersoq Naalakkersuisut ukiumoortumik takussutissiortassagaat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa.

- 3) Siulersuisunut ilaasortassatut arnat angutillu amerlaqatigiit pissarsiarineqartarnissaasa ingerlatseqatigiiffiit pineqartut malittarisassaanni erseqqissaateqarnissamik suliaqarnertik Naalackersuisut ingerlateqqissagaat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa.
- 4) Suliffeqarfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut qanimut oqaloqatigalugit qullersaqarfinni pisorta qarfinnilu arnanik angutinillu amerlaqatigiinnik sinnisuutitaqarnissaq assigiinngisitaarnissarlu qulakkeerniarlugit Naalackersuisut sammiviliinissaat erseqqissaanissaallu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

Maleruagassat atuuttut malinneqarnissaat Naalackersuisut qulakkeerpassuk aningaasaqarnikkut kinguneqarumaartoq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap akerlilersinnaanngilaa. Qulaajagassanik arlalinnik Naalackersuisunut apeqquteqarnermigut siunnersuutip aningaasanut tunngasortai Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap samminiarsimavai. Ilanngussaq 2-mi apeqqutinut 16-18-mut akissut innersuussutigineqarpoq. Siunnersuummut atatillugu aningaasat pillugit nalilersuineq arlalinnik immikkoortortaqrpoq. Siullertut siulersuisunut ilaasortassanik naleqquttunik arnanik angutinilluunniit Kalaallit Nunaata avataanut pissarsiniarnissaq akitsorsaataasinnaavoq. Uani eqqarsaatigineqarput angalanermut najugaqarnermullu aningaasartuutit kiisalu akileraartussaataaneq. Aappaattut soorunami akerlilerneqarsinnaanngilaq Kalaallit Nunaata avataaneersunik siulersuisunut ilaasortaanissamut piukkunnaatilinnik pissarsinisarneq suliffeqarfinnut ataasiakkaanut iluaqutaasinnaasoq assigiinngissitaarnermullu nukittorsaataallunilu.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut tassaasut Inuit Ataqatigiit, Siumut Atassullu siunnersuut pillugu imaattumik oqaaseqaateqarput:

Amerlanerussuteqartut isumaqarput arnat angutillu naligiissitaanerannut inatsisip oqaasertaanik siunnersuuteqartup sukaterinerata piviusunngortinneqarnissaa pisariaqartoq, taamaalilluni siulersuisunut assigisaannullu inatsisini allassimasunut qinersinerni arnanik angutinillu assigiimmik toqqaasoqartarnissaanik Naalackersuisut qulakkeerinnittussaanerannik oqaatsitigut nalornissutaasinnaasut tamarmik peerneqarlutik.

Tamanna isumaliutissiisummilu allassimasut tunngavigalugit ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut qulaani taaneqartut siunnersuut akuersissutigineqassasoq inassutigaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatineersut siunnersuut pillugu ima oqaaseqaateqarput:

Demokraatit isumaat malillugu siulersuisuni ilaasortaassagaanni suliassanik ilisimasaqarnissamut piumasaqaatinik pineqartup naammassinnissinnaanera pingaarnertut tunngaviusarpoq. Tamanna naligiissitaanermut inatsimmi 2003-meersumi pisariaqarneratut ersarissumik allassimavoq. Naligiissitaanermut inatsisip malinneqarnissaata Naalakkersuisunit akisussaaffigineqarnera erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq. Kalaallit Nunaanni naligiissitaanermut inatsisip malinneqarnera pillugu pissutsinik piviusunik siunnersuuteqartup aamma Naalakkersuisut uppersaanerat tunngavigalugu naligiissitaanermut inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttoq malinneqarsimannigilaq. Naligiissitaanermut inatsisip siunertaa Naalakkersuisunit ilisimaneqaraluortoq, tamanna pisimavoq. Pisoq tamanna imminermini isornartoqarpoq, siulersuisunut qinersinerni periutsinut tunngasut Naligiissitaanermut inatsimmut ilanngunneqarnissaannut tunngatillugu Demokraatit 2003-mi isumaqataasimannikkaluarpataluunniit.

Suliassarfik pillugu agguataarisarnermik inatsisit akuersissutigineqartut pillugit Norgemi misilittakkat pitsaasut kisiisa siunnersuuteqartup kiisalu Isumaginninnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisup ersersikkaat misilittakkalli pitsaanninnerusut taasaqarfigingikkaat siunnersuummik siullermeerinnermut atatillugu Demokraatit maluginiarpaat. Demokraatit isumaat naapertorlugu saqqummiussinerup illuinnaasiortumik ataasiinnarmullu sammisumik pisimanera ajuusaarnarpoq.

Agguataarisarnermik inatsisinit misilittakkat pillugit oqimaatigiinnerusumik saqqummiisoqarnissaa siunertaralugu paasissutissiissutigineqassaaq Demokraatinit ilisimaneqarmat Norgemi agguataarinermik aalajangersaanerup siunertaa naatsorsuutigineqartutut ajunngittuinnarnik kinguneqarsimannigimmat. Norgemi pinngitsaaliinnermik agguataarinermillu atuineq aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit agguataarinissamik piumasaqaatinik tatineqarumanatik annerusumik minnerusumilluunniit nutaamik nalunaarsorneqarsimanerannik ilaatigut kinguneqarsimavoq.

Tamanna siunertaasimannikkaluarpalluunniit Norgemi agguataarisarnissamik aalajangersakkap aamma kingunerisimavaa suliffeqarfippassuit arnanik siulersuisunut ilaasortassanik naleqquttumik piginnaasalinnik Norgep avataani pissarsiortariaqarsimanerat.

Akerlianilli Norgemi siulersuisuni inissat eqqarsaatigalugit arnat 36-it ajugaasutut inissisimapput, tassami arnat taakku siulersuisuni inissat 130-nit amerlanerit inissisimaffigamikkitt.

Siulersuisuni pissaanerup sunniuteqarnerullu assigiinngissitaanermut iluaqutaanngitsumik arnat ataqatigiiaat killilimmik amerlassusillit akornanni agguataarneqarnerannik tamanna kinguneqarsimavoq, soorluttaaq suliaq illersorneqarsinnaasumik ingerlanneqassappat inuup ataatsip siulersuisuni inissisimaffinnik qassinik ingerlatsisinnaanera aamma killeqartoq.

Siulersuisunut ilaasortat minnerpaamik 40%-iisa arnaanissaannik inatsit atuutilersinneqarmat Norgemi piginneqataassutit nalinginut tunngatillugu qanoq pisoqarsimanersoq Amy Dittmar aamma Kenneth Ahern, University of Michiganimeersut misissorsimavaat. Misissuinerup inernerata tassaavoq piginneqataassutit nalingisa malunnaatilimmik appariarsimanerat. Piginneqataassutit nalingisa appariarnerat siulersuisunut ilaasortat imaanngilaq arnaanerannik taamaallaat pissuteqartoq, aammali siulersuisut inuusunnerulernerannik misilittagakinnerulernerannillu pissuteqarluni.

Siunnersuuteqartup Naalackersuisullu suliarinninnerisa illuinnaasiornerat pillugu uparuaatinik suli saqqummiussuisoqarsinnaagaluarpoq, naatsumilli oqaatigalugu imaappoq; siulersuisunut ilaasortanut qinersinerni arnat angutillu naligiimmik agguataarneqartarnissaat 2003-mili aalajangiunneqarsimavoq, ajornartorsiulli uaniilluni Naalackersuisut inatsimmik taassuminnga malinnissimannginnerat. Taamaattumik siunnersuut una tunngavimmigut pisariaqanngikkaluarpoq, takussutissiaannaalluni inatsisitigullu pissutsinut allannguisinnaanani. Akerlianilli inatsit amerlanerussuteqartunit akuerineqartoq ataqqisariaqarparput, inatsisiliornissarlu piinnarlugu inatsisiliorata. Demokraatit kissaatiginnikkaluarpaat siulersuisuni ilaasortanut tunngatillugu naligiissitaanermut inatsimmi pinngitsaaliilluni malittarisassiornissaq, kissaatiginerulluguli allatut iliornikkut siulersuisuni ilaasortassatut piukkunnaateqarnerusut qulakkeerneqartassasut, taamaaliornikkut siulersuisuni ilaasortanik piginnaasaat pinnagit suaassuserli apeqqutaatillugu qinersisoqartarnissaa pinaveersaarniarlugu.

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut siunnersuutip Inatsisartunit itigartinneqarnissaa inassutigaa.

—
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasunut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Olga P. Berthelsen
Siulittaasoq

Debora Kleist

Isak Hammond

30. september 2011

UKA 2011/19
(UPA 2011/35)

Astrid Fleischer Rex/v
Andreas Uldum

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen